

เอกสารประกอบการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ ที่เกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศตามกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน¹

ด้วยพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 และกฎกระทรวงกำหนดร่างกฎที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ พ.ศ. 2565 กำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง (Stakeholder Consultation) ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบ หรือมีส่วนได้เสียในเรื่องนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคธุรกิจ หรือภาคประชาชน เพื่อนำข้อมูล ความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะ ของบุคคลดังกล่าว มาใช้ประกอบการพิจารณาในขั้นตอนของการออกกฎ ดังนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการออกหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ เพื่อรองรับการออกกฎกระทรวง ฉบับที่ 27 (พ.ศ. 2565) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485 โดย ธปท. ขอชี้แจงเบื้องต้นเพื่อประกอบการรับฟังความคิดเห็น ดังนี้

วิธีการรับฟังความคิดเห็น : 1. ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของ ธปท. (www.bot.or.th) ระหว่างวันที่ 31 ตุลาคม ถึงวันที่ 17 พฤศจิกายน 2566
2. ผ่านระบบกลาง (www.law.go.th) ระหว่างวันที่ 31 ตุลาคม ถึงวันที่ 17 พฤศจิกายน 2566
3. การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น ในวันที่ไม่มี.....
4. อื่น ๆ ในวันที่ไม่มี.....

1. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และความจำเป็นที่ต้องมีกฎขึ้นเพื่อแก้ปัญหาหรือทำภารกิจในเรื่องนั้น ตลอดจนความมุ่งหมายและผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์

เดิมการอนุญาตให้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศมีรูปแบบเป็นการให้ใบอนุญาตเท่านั้น และเป็นการออกใบอนุญาตสำหรับสถานที่ประกอบธุรกิจแต่ละแห่ง และในปัจจุบัน ธุรกิจดังกล่าวมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว เช่น มีการนำเทคโนโลยีทางการเงินใหม่ๆ มาใช้ในการให้บริการ รวมทั้งยังต้องการให้บริการในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การแต่งตั้งตัวแทนให้บริการรับจ่ายเงินเพื่อสามารถเข้าถึงลูกค้าด้วยต้นทุนที่ต่ำลง เป็นต้น

เพื่อเพิ่มความคล่องตัวและประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ และเพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงบริการได้สะดวกและมีทางเลือกในการใช้บริการจากผู้ประกอบธุรกิจที่มีรูปแบบการให้บริการที่หลากหลายและครอบคลุมมากขึ้น สอดคล้องกับพัฒนาการทางการเงินที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กระทรวงการคลัง และ ธปท. จึงได้เสนอให้มีการออกกฎกระทรวง ฉบับที่ 27 (พ.ศ. 2565) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485 เพื่อผ่อนคลายหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจที่เกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศให้มีความยืดหยุ่นและคล่องตัวมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ กระทรวงการคลังได้ออกกฎกระทรวงดังกล่าวแล้วซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2565 โดยการผ่อนคลายหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้รวมถึง

(1) การให้ใบอนุญาตของผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ ใช้ได้กับสถานที่ประกอบธุรกิจทุกแห่งของตน ซึ่งรวมถึงสำนักงานใหญ่ สาขา และช่องทางการให้บริการ จากเดิมที่ต้องขออนุญาตสำหรับสถานที่ประกอบธุรกิจแต่ละแห่ง

¹ หมายถึง ธุรกิจเกี่ยวกับการซื้อ ขาย ผัก ถอน แลกเปลี่ยน โอน ให้กู้ยืมเงินตราต่างประเทศ หรือให้บริการใดๆ ที่เกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ เช่น ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ธุรกิจโอนเงินระหว่างประเทศ

(2) การเพิ่มรูปแบบการอนุญาตการประกอบธุรกิจ โดยให้ผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศที่ประสงค์จะนำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการให้บริการ สามารถขึ้นทะเบียนเพื่อทดสอบการประกอบธุรกิจเป็นการชั่วคราวได้ จากเดิมที่ต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลังก่อน

สืบเนื่องจากการออกกฎกระทรวงข้างต้น กระทรวงการคลังและ ธปท. จึงได้จัดทำร่างประกาศลำดับรองเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับกฎกระทรวงดังกล่าว

2. คำอธิบายหลักการหรือสาระสำคัญของร่าง

ร่างประกาศกระทรวงการคลัง (เอกสารแนบ) และประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน จะกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขออนุญาตประกอบธุรกิจที่เกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ² และการประกอบธุรกิจที่สำนักงานใหญ่ สาขา และช่องทางให้บริการสำหรับผู้ประกอบธุรกิจเงินตราต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตรวมทั้งหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนเพื่อขอทดสอบการประกอบธุรกิจดังกล่าวเป็นการชั่วคราว ดังนี้

(1) การประกอบธุรกิจที่สำนักงานใหญ่ สาขา และช่องทางให้บริการ

(1.1) ผู้ประกอบธุรกิจฯ ที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ (non-bank)

(1.1.1) ให้ผู้ประกอบธุรกิจฯ สามารถประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศที่สำนักงานใหญ่และสาขาได้ ยกเว้นบุคคลรับอนุญาต (money changer)³ ที่มีทุนจดทะเบียนและเรียกชำระแล้วต่ำกว่า 10 ล้านบาท⁴ หรือเป็นกิจการเจ้าของคนเดียวหรือห้างหุ้นส่วนที่ตั้งอยู่บริเวณชายแดน สามารถมีสถานที่ประกอบธุรกิจเพียงแห่งเดียวโดยจะเป็นที่สำนักงานใหญ่หรือสาขาก็ได้

(1.1.2) ให้ผู้ประกอบธุรกิจฯ แต่ละประเภทสามารถให้บริการผ่านช่องทางให้บริการต่างๆ ตามที่กำหนด เพื่อให้ลูกค้าเข้าถึงบริการทางการเงินได้สะดวกยิ่งขึ้น ดังนี้

- บุคคลรับอนุญาตทุกประเภท ยกเว้นบุคคลรับอนุญาตที่เป็นกิจการเจ้าของคนเดียวหรือห้างหุ้นส่วนที่ตั้งอยู่บริเวณชายแดน สามารถให้บริการนอกสถานที่ประกอบธุรกิจของตนเป็นการชั่วคราว บริการผ่านระบบให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์ และบริการผ่านช่องทางโทรศัพท์

- ตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ⁵ และผู้ประกอบธุรกิจเงินอิเล็กทรอนิกส์⁶ สามารถให้บริการนอกสถานที่ประกอบธุรกิจของตนเป็นการชั่วคราว บริการผ่านระบบให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์ บริการผ่านช่องทางโทรศัพท์ และการให้บริการโดยตัวแทน

² ในร่างประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การขออนุญาตประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศ และการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจที่สำนักงานใหญ่ สาขา และช่องทางให้บริการสำหรับผู้ประกอบธุรกิจที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับอนุญาต ได้มีการนำหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขออนุญาตและใบอนุญาตซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมารวมไว้ด้วยเพื่อให้ง่ายต่อการอ้างอิง

³ ผู้ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินให้ประกอบธุรกิจซื้อขายธนบัตรสกุลเงินตราต่างประเทศ

⁴ เฉพาะบุคคลรับอนุญาตที่มีคุณสมบัติตามข้อ 1 (3) ของประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต ลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2547 ที่มีทุนจดทะเบียนและเรียกชำระแล้วต่ำกว่า 10 ล้านบาท

⁵ ผู้ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินให้ประกอบธุรกิจโอนเงินระหว่างประเทศ

⁶ ผู้ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินให้ประกอบธุรกิจเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-money) สกุลเงินตราต่างประเทศ

- บริษัทหลักทรัพย์รับอนุญาต⁷ บริษัทรับอนุญาต⁸ และผู้ประกอบการธุรกิจซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์สที่อ้างอิงกับอัตราแลกเปลี่ยนเงิน⁹ ประเภทตัวแทนซื้อขายสัญญาซื้อขายสัญญาล่วงหน้า สามารถให้บริการนอกสถานที่ประกอบธุรกิจของตนเป็นการชั่วคราว บริการผ่านระบบให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์ และบริการผ่านช่องทางโทรศัพท์

- นายหน้าซื้อขายเงินตราต่างประเทศ¹⁰ และศูนย์บริหารเงิน¹¹ สามารถให้บริการผ่านระบบให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์ และบริการผ่านช่องทางโทรศัพท์

(1.1.3) ในการให้บริการที่สำนักงานใหญ่ สาขา และช่องทางให้บริการ ผู้ประกอบธุรกิจจะต้องดำเนินการ ดังนี้

- จัดให้มีการบริหารจัดการ การกำกับดูแล การปฏิบัติงาน และการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม

- การให้บริการนอกสถานที่ชั่วคราว จะต้องไม่เป็นการดำเนินการเพื่อหลีกเลี่ยงการจัดตั้งสาขา

- การให้บริการผ่านระบบให้บริการอิเล็กทรอนิกส์ หรือช่องทางโทรศัพท์ ผู้ประกอบธุรกิจจะต้องจัดให้มีกระบวนการที่เหมาะสม รัดกุม และปลอดภัย เพื่อลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดเหตุทุจริตและความผิดพลาดในการทำรายการในขั้นตอนต่าง ๆ

(1.1.4) ในการดำเนินการเกี่ยวกับสำนักงานใหญ่ สาขา และช่องทางให้บริการให้ผู้ประกอบธุรกิจฯ ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด เช่น

- ในกรณีย้ายสำนักงานใหญ่ ให้แจ้งการเปลี่ยนแปลงต่อ ธปท. ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 30 วันก่อนเริ่มดำเนินการ

- ในกรณีเปิด เพิ่มเติม เปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับสาขา ปิดหรือยกเลิกสาขาหรือช่องทางให้บริการที่ไม่ใช่ตัวแทน ให้แจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับที่ตั้งของสาขาและช่องทางให้บริการต่อ ธปท. ตามที่กำหนด ยกเว้นกรณีเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงช่องทางให้บริการระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่มีผลกระทบต่อรูปแบบการประกอบธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญ ให้ขออนุญาตต่อ ธปท. ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 30 วันก่อนเริ่มดำเนินการ

(1.1.5) การมอบหมายให้บุคคลอื่นดำเนินการแทน

1) ให้ตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ และผู้ประกอบการธุรกิจเงินอิเล็กทรอนิกส์รับอนุญาต แต่งตั้งตัวแทนเพื่อให้บริการแทนได้ โดยให้ขออนุญาตต่อ ธปท. และถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด เช่น ตัวแทนที่แต่งตั้งจะต้องเป็นนิติบุคคลที่จดทะเบียนในไทย และไม่มีลักษณะต้องห้าม รวมถึง

⁷ บริษัทหลักทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินให้ประกอบธุรกิจซื้อขาย แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในหลักทรัพย์

⁸ ผู้ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินให้ประกอบธุรกิจซื้อขาย เช็คเดินทางระหว่างประเทศ

⁹ ผู้ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินให้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์สที่อ้างอิงกับอัตราแลกเปลี่ยน

¹⁰ ผู้ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินให้ประกอบธุรกิจการจับคู่ธุรกรรมซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศระหว่างลูกค้า

¹¹ ผู้ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศให้กับบริษัทในเครือ

กรรมการและผู้ซึ่งมีอำนาจในการจัดการของตัวแทนจะต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามข้อ 6¹² และข้อ 6/1¹³ ของกฎกระทรวงฯ ตามลำดับ ทั้งนี้ ไม่อนุญาตให้ผู้ประกอบธุรกิจฯ ยินยอมให้ตัวแทนแต่งตั้งตัวแทนช่วง

2) ให้ผู้ประกอบธุรกิจฯ สามารถใช้บริการจากบุคคลภายนอก (outsourcing) และการรับจ้างช่วงงานต่อ (subcontract) ได้ โดยถือปฏิบัติ ดังนี้

- ผู้ให้บริการงานสนับสนุนจากภายนอก (outsourcer) หรือผู้รับจ้างช่วงงานต่อ (subcontractor) เป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่อยู่ในไทยหรือในต่างประเทศได้

- ใช้บริการได้เฉพาะในงานที่ไม่ใช่งานหลัก เพื่อสนับสนุนการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศของตน เช่น งานระบบสารสนเทศ

- จัดให้มีการบริหารความเสี่ยง การคัดเลือก ติดตาม ประเมินผล และตรวจสอบการให้บริการของผู้ให้บริการดังกล่าวอย่างเหมาะสม รวมทั้งประเมินความเสี่ยงของการใช้บริการอย่างสม่ำเสมอ

- จัดให้มีสถานที่ที่เหมาะสม ในกรณีที่ผู้ให้บริการดังกล่าวมีการติดต่อกับลูกค้า ทั้งนี้ ผู้ประกอบธุรกิจฯ ต้องจัดทำรายงานการให้บริการจากบุคคลภายนอก และการรับจ้างช่วงงานต่อ เพื่อให้เป็นข้อมูลแก่ ธปท. ตามที่กำหนด

(1.2) ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเงินตราต่างประเทศตามกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน (นิติบุคคลรับอนุญาต) สามารถให้บริการผ่านช่องทางให้บริการตามที่กำหนด และมอบหมายให้บุคคลอื่นดำเนินการแทนได้ โดยถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(1.2.1) ให้นิติบุคคลรับอนุญาตให้บริการผ่านช่องทางให้บริการตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน ได้แก่ การให้บริการนอกสถานที่ประกอบธุรกิจของตนเองเป็นการชั่วคราว การให้บริการผ่านระบบให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์ และการให้บริการผ่านช่องทางโทรศัพท์ โดยถือปฏิบัติตามแต่ละกรณี ดังนี้

- สำหรับธนาคารพาณิชย์ ให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ตามที่กำหนดในประกาศ ธปท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์เกี่ยวกับช่องทางให้บริการของธนาคารพาณิชย์ (banking channel)

¹² ผู้ประกอบธุรกิจเงินตราต่างประเทศต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้ 1) เคยถูกศาลพิทักษ์ทรัพย์หรือเป็นบุคคลล้มละลาย 2) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน หรือเคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดฐานฟอกเงิน หรือเคยเป็นผู้กระทำการก่อการร้ายหรือแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง หรือต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดฐานสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง และ 3) เคยถูกเพิกถอนการอนุญาตหรือการขึ้นทะเบียนประกอบธุรกิจเงินตราต่างประเทศ

¹³ กรรมการหรือผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการของผู้ประกอบธุรกิจเงินตราต่างประเทศต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้ 1) อยู่ระหว่างถูกพิทักษ์ทรัพย์หรือเป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายและยังไม่พ้นกำหนด 2 ปีนับแต่วันที่มีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายหรือปลดจากการล้มละลาย 2) เป็นบุคคลวิกลจริต ไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ 3) เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ 4) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน หรือเคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดฐานฟอกเงิน หรือเคยเป็นผู้กระทำการก่อการร้ายหรือแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง หรือต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดฐานสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง 5) เป็นกรรมการหรือผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการของผู้ประกอบธุรกิจเงินตราต่างประเทศที่เคยถูกเพิกถอนการอนุญาตหรือการขึ้นทะเบียน และดำรงตำแหน่งดังกล่าวขณะที่เกิดเหตุเพิกถอน 6) เคยเป็นผู้ต้องพ้นจากตำแหน่งกรรมการหรือผู้บริหารบริษัทมหาชนจำกัด เพราะเหตุมีลักษณะที่แสดงถึงการขาดความเหมาะสมที่จะได้รับความไว้วางใจให้บริหารจัดการกิจการที่มีมหาชนเป็นผู้ถือหุ้นตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และ 7) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกอันเนื่องจากการกระทำความผิดตามกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

- สำหรับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ตามที่กำหนดในประกาศ ธพท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การประกอบกิจการสาขาของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (กรณีให้บริการนอกสถานที่) และประกาศ ธพท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การให้บริการผ่านช่องทางโทรศัพท์และช่องทางดิจิทัลของสถาบันการเงิน (กรณีให้บริการผ่านช่องทางโทรศัพท์และบริการทางอิเล็กทรอนิกส์)

(1.2.2) ให้นิติบุคคลรับอนุญาตสามารถใช้บริการจากบุคคลภายนอก (outsourcing) และการรับจ้างช่วงงานต่อ (subcontract) เพื่อสนับสนุนการดำเนินการในงานที่ไม่ใช่งานหลักที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์¹⁴ โดยถือปฏิบัติตามแต่ละกรณี ดังนี้

- สำหรับธนาคารพาณิชย์ ให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ตามที่กำหนดในประกาศ ธพท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การให้บริการจากพันธมิตรทางธุรกิจ (business partner) ของสถาบันการเงิน

- สำหรับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ตามที่กำหนดในประกาศ ธพท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการให้บริการจากผู้ให้บริการสนับสนุนการประกอบธุรกิจ (Business Facilitator) ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

ทั้งนี้ ให้นิติบุคคลรับอนุญาตรายงานข้อมูลเกี่ยวกับช่องทางให้บริการ และการใช้บริการจากบุคคลภายนอกเพื่อเป็นข้อมูลให้แก่ ธพท. ตามที่กำหนดด้วย

(2) การขึ้นทะเบียนเพื่อทดสอบการให้บริการชั่วคราว

กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนสำหรับผู้ประสงค์จะเข้าทดสอบการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับเงินตราต่างประเทศด้วยนวัตกรรมใหม่ (sandbox) เพื่อรองรับการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการพัฒนาการให้บริการ ดังนี้

(2.1) ประเภทธุรกิจที่ให้ขึ้นทะเบียน

กำหนดประเภทธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับเงินตราต่างประเทศที่ให้ขึ้นทะเบียนได้ ได้แก่ บุคคลรับอนุญาต ตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ และผู้ประกอบการธุรกิจเงินอิเล็กทรอนิกส์รับอนุญาต

(2.2) ขอบเขตการประกอบธุรกิจ

ผู้ได้รับการขึ้นทะเบียนสามารถประกอบธุรกิจเงินตราต่างประเทศได้ตามขอบเขตเดียวกันกับผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจประเภทนั้นๆ

(2.3) ลักษณะของนวัตกรรมที่ให้เข้าทดสอบ

ธุรกิจที่จะขอรับการขึ้นทะเบียนได้ ต้องเป็นธุรกิจที่มีการนำนวัตกรรมใหม่มาใช้ โดยนวัตกรรมใหม่ที่จะเข้าทดสอบต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่ เป็นการนำนวัตกรรม Fintech หรือนวัตกรรมอื่นที่ไม่เคยมีหรือเคยมีอยู่แล้วแต่ไม่เหมือนกับรูปแบบที่นำเสนออยู่แล้วในไทย หรือเป็นการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการที่มีอยู่เดิม

(2.4) คุณสมบัติของผู้ขึ้นทะเบียน

ผู้ได้รับการขึ้นทะเบียนต้องมีคุณสมบัติดังนี้ (1) มีทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วที่กำหนดไว้สำหรับผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประเภทเดียวกัน (2) สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจเงินอิเล็กทรอนิกส์สกุลเงินตราต่างประเทศ เป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตหรือขึ้นทะเบียน

¹⁴ หมายถึงงานที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้ 1) งานที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจหรือที่กระทบต่อฐานะการดำเนินงานและความเสี่ยงของนิติบุคคลรับอนุญาต 2) งานที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เชิงลึก ตรวจสอบหรือสอบทานในขั้นตอนสุดท้ายก่อนตัดสินใจทำธุรกรรม 3) งานที่เกี่ยวข้องกับการติดตาม ตรวจสอบ และสอบทานภายหลังการอนุมัติหรือการทำธุรกรรม

การประกอบธุรกิจเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-money) ตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน และ (3) คุณสมบัติอื่นตามที่ ธปท. กำหนดไว้สำหรับผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประเภทเดียวกัน

(2.5) การขึ้นทะเบียน

ผู้ที่ขอรับการขึ้นทะเบียนจะต้องยื่นคำขอขึ้นทะเบียน พร้อมเสนอแผนการทดสอบซึ่งมีการระบุเป้าหมายในการทดสอบ ตัวชี้วัดความสำเร็จในการทดสอบ ขอบเขตการทดสอบ รูปแบบการทดสอบ นวัตกรรมที่นำมาทดสอบ ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางบริหารความเสี่ยง รวมถึงมีแผนรองรับการออกจากการทดสอบ เช่น แผนการเพิ่มทุนจดทะเบียน เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการจะมีความพร้อมสำหรับการขออนุญาตประกอบธุรกิจ และสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่องในอนาคต

เมื่อได้รับการขึ้นทะเบียนแล้ว ผู้ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจะต้องเข้าทดสอบการประกอบธุรกิจตามแนวปฏิบัติธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยแนวทางการเข้าร่วมทดสอบและพัฒนา นวัตกรรมที่นำเทคโนโลยีใหม่มาสนับสนุนการให้บริการทางการเงิน (Regulatory Sandbox) ตามแผนการทดสอบที่ได้ตกลงร่วมกับ ธปท. โดยในระหว่างทดสอบ ผู้ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนประกอบธุรกิจที่เข้าร่วมทดสอบต้องมีกระบวนการกำกับและควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนการทดสอบและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจที่กำหนดไว้ เช่นเดียวกับผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประเภทเดียวกัน มีระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เพียงพอ มีกระบวนการติดตามความคืบหน้าในการทดสอบและผลการทดสอบ รวมทั้งมาตรการดำเนินการเพื่อจำกัดความเสี่ยง หรือแก้ไขข้อผิดพลาด ทั้งนี้ หากผู้ได้รับการขึ้นทะเบียนต้องการเปลี่ยนแปลงขอบเขตการทดสอบ เช่น ระยะเวลาทดสอบ กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ให้ยื่นขออนุญาตต่อ ธปท. ก่อน

เมื่อการทดสอบประสบความสำเร็จ และประสงค์จะประกอบธุรกิจต่อไป ให้ผู้ได้รับการขึ้นทะเบียนยื่นขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับเงินตราต่างประเทศต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังผ่าน ธปท. ภายในระยะเวลา 30 วันนับแต่วันที่การทดสอบประสบความสำเร็จ โดยการขึ้นทะเบียนยังมีผลใช้ต่อไปได้จนกว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจะพิจารณาคำขอใบอนุญาตแล้วเสร็จ

(2.6) หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการประกอบธุรกิจที่ได้รับการขึ้นทะเบียน

(2.6.1) ผู้ที่ได้รับการขึ้นทะเบียน สามารถให้บริการผ่านช่องทางให้บริการได้เฉพาะตามรูปแบบที่กำหนดไว้สำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจเงินตราต่างประเทศประเภทเดียวกัน ทั้งนี้ ไม่อนุญาตให้แต่งตั้งตัวแทน เนื่องจากเป็นการทดสอบการประกอบธุรกิจในวงจำกัด ซึ่งผู้ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนควรดำเนินการทดสอบด้วยตนเอง

(2.6.2) เมื่อมีการดำเนินการเกี่ยวกับสำนักงานใหญ่ สาขา และช่องทางให้บริการ ให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด เช่น

- กรณีย้ายสำนักงานใหญ่ ให้ขออนุญาตต่อ ธปท. ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 30 วันก่อนเริ่มดำเนินการ
- กรณีเปลี่ยนแปลงที่อยู่ทางทะเบียนโดยทางการของสำนักงานใหญ่ ให้แจ้งต่อ ธปท. ภายใน 15 วันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงทางทะเบียน
- กรณีเปิดสาขา หรือเพิ่มช่องทางให้บริการ ให้ขอขึ้นทะเบียนต่อ ธปท. ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 30 วันก่อนเริ่มดำเนินการ
- กรณีเปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกสาขาหรือช่องทางให้บริการ ให้แจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับที่ตั้งของสาขาและช่องทางให้บริการต่อ ธปท. ตามที่กำหนด ยกเว้นกรณีเปลี่ยนแปลงช่องทางให้บริการระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่มีผลกระทบต่อรูปแบบการให้บริการที่ขอทดสอบอย่างมีนัยสำคัญ ให้ขออนุญาตต่อ ธปท. ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 30 วันก่อนเริ่มดำเนินการ

(2.6.3) กรณีเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลที่ทำหน้าที่กรรมการ ผู้ซึ่งมีอำนาจในการจัดการ และผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือกรณีเลิกประกอบธุรกิจก่อนครบระยะเวลาการขึ้นทะเบียน ให้ผู้ได้รับการขึ้นทะเบียนแจ้งต่อ ธปท. ตามระยะเวลาที่กำหนด

(2.6.4) ให้ผู้ได้รับการขึ้นทะเบียนรายงานข้อมูลให้แก่ ธปท. ตามที่กำหนด

(2.7) การมอบหมายให้บุคคลอื่นดำเนินการแทน

ให้ผู้ได้รับการขึ้นทะเบียนสามารถใช้บริการจากบุคคลภายนอก (outsourcing) และการรับจ้างช่วงงานต่อ (subcontract) เพื่อสนับสนุนการดำเนินการธุรกิจได้ โดยถือปฏิบัติเช่นเดียวกับผู้ประกอบการธุรกิจ non-bank ตามข้อ (1.1.5) 2) ทั้งนี้ ผู้ได้รับการขึ้นทะเบียนต้องจัดทำรายงานการใช้บริการจากบุคคลภายนอกและการรับจ้างช่วงงานต่อ เพื่อให้เป็นข้อมูลแก่ ธปท. ตามที่กำหนด

ทั้งนี้ ธปท. อาจพิจารณาถอนการขึ้นทะเบียนได้ เช่น กรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด รวมทั้งการขึ้นทะเบียนจะสิ้นสุดลง ในกรณีดังนี้ (1) ผลการทดสอบไม่เป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จในการทดสอบ (2) พบข้อร้องเรียนหรือข้อบกพร่องจากการประกอบธุรกิจซึ่งไม่สามารถแก้ไขได้ (3) ผู้ได้รับการขึ้นทะเบียนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ตกลงร่วมกับ ธปท. และ (4) ธปท. เห็นว่าการประกอบธุรกิจมีผลกระทบต่อลูกค้าหรือทำให้เกิดความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน

3. ผลกระทบที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นกับบุคคลกลุ่มต่าง ๆ จากกฎในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ หรือผลกระทบในทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม หรือผลกระทบอื่นที่สำคัญ

การออกหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสำนักงานใหญ่ สาขา และช่องทางให้บริการของผู้ประกอบธุรกิจเงินตราต่างประเทศดังกล่าว จะช่วยให้ผู้ประกอบการธุรกิจมีความยืดหยุ่นในการเลือกสถานที่หรือช่องทางในการดำเนินธุรกิจเพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการของลูกค้าโดยไม่ต้องขอใบอนุญาตสำหรับสถานที่ประกอบธุรกิจแต่ละแห่ง รวมทั้งเอื้อให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงบริการได้สะดวกและมีทางเลือกในการใช้บริการจากผู้ประกอบธุรกิจเงินตราต่างประเทศที่มีรูปแบบการให้บริการที่หลากหลายและครอบคลุมมากขึ้น นอกจากนี้ การผ่อนคลายเป็นให้ผู้ประกอบธุรกิจสามารถใช้บริการจากบุคคลภายนอก (outsourcing) และการรับจ้างช่วงงานต่อ (subcontract) จะช่วยให้ผู้ประกอบการมีความคล่องตัวในการประกอบธุรกิจ รวมทั้งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนในการดำเนินการ

การออกหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนเพื่อขอทดสอบการให้บริการชั่วคราว (sandbox) จะช่วยให้ผู้ที่ต้องการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศสามารถทดสอบการนำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการให้บริการได้โดยไม่ต้องขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการพัฒนาบริการทางการเงิน และส่งผลให้ผู้ใช้บริการมีทางเลือกในการใช้บริการทางการเงินที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การทำธุรกรรมมีความรวดเร็วมากขึ้นด้วยต้นทุนที่ต่ำลง อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการและเศรษฐกิจโดยรวม

4. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้มีระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ หรือการกำหนดโทษอาญา รวมทั้งหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ (ถ้ามี)

เหตุผลความจำเป็นในการมีระบบอนุญาต และการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐ : ธปท. พิจารณาคำขอขึ้นทะเบียนรวมทั้งคำขอดำเนินการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเงินตราต่างประเทศตามประกาศ

ข้างต้น เพื่อกำกับดูแลให้มีการประกอบธุรกิจดังกล่าวอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงประโยชน์ในการดูแลเสถียรภาพทางด้านเศรษฐกิจการเงินและอัตราแลกเปลี่ยน รวมถึงประโยชน์ของผู้ใช้บริการด้วย

ทั้งนี้ สามารถติดต่อสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ ส่วนหลักเกณฑ์การแลกเปลี่ยนเงิน ฝ่ายนโยบายและกำกับการแลกเปลี่ยนเงิน สายตลาดการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย โทร. 0-2356-7858, 0-2356-7848 หรือ E-mail : fog_ecst@bot.or.th